

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 28Sa/9/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6022200326
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Zdráhalová Rúfusová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2023:6022200326.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici, pred sudkyňou JUDr. Silviou Zdráhalovou Rúfusovou, v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX C. D. XXX, t.č. bytom XXX XX E. D. XXX, právne zastúpená: Mgr. Martin Jankovič, advokát, so sídlom Železničná č. 257/19, 050 01 Revúca, proti žalovanému : Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Banská Bystrica, Trieda SNP 75, 974 89 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2022/4527/VAL zo dňa 30. marca 2022, takto

rozhodol:

- I. Súd rozhodnutie žalovaného Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Banská Bystrica, č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/ 2022/4527/VAL zo dňa 30. marca 2022 zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.
- II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania v rozsahu 100 % v lehote do 20 dní od právoplatnosti uznesenia o výške trov konania, ktoré bude vydané po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Administratívne konanie

1. Žalobkyni bol rozhodnutím Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Brezno č. BR1/OPPNKŤZPaPČ/SOC/2018/13068-15 zo dňa 05.09.2018 priznaný peňažný príspevok na opatrovanie syna F. B., narodeného XX.XX.XXXX.
2. Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Brezno (orgán verejnej správy 1. stupňa) rozhodnutím č. BR1/OPPNKŤZPaPČ/SOC/2021/11866-30 zo dňa 22.11.2021 podľa § 40 ods. 1, § 45 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 447/2008 Z. z.“) odňal žalobkyni s účinnosťou od 01.11.2021 peňažný príspevok na opatrovanie syna vo výške 608,44 € mesačne a jeho výplatu zastavil od 01.11.2021. V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový orgán uviedol, že na základe opätovného posúdenia zdravotného stavu syna žalobkyne bol dňa 20.10.2021 vydaný komplexný posudok č. BR1/OPPNKŤZPaPČ/SOC/2021/11854. Ďalej uviedol, že posudková lekárka pri zhodnotení a posúdení zdravotného stavu syna žalobkyne vychádzala z aktuálne doložených lekárskeho nálezov – najmä zo psychologického vyšetrenia zo dňa 12.07.2021 a neurologického vyšetrenia zo dňa 28.09.2021. Rozhodujúcim ochorením pre stanovenie miery funkčnej poruchy je postihnutie nervového systému, difúzne poruchy CNS, pri ktorom bola stanovená miera funkčnej poruchy 50 %. Neboli zistené pridružené ochorenia, ktoré by odôvodňovali percentuálne navýšenie miery funkčnej poruchy. Posudkový lekár konštatoval, že syn žalobkyne je sledovaný pre psychomotorické zaostávanie a detské mozgové ochrnutie s diparetickou chôdzou, viazne jemná aj hrubá motorika rúk, chôdza je

samostatná, reč zrozumiteľná, stupeň duševnej zaostalosti je len orientačne hodnotený ako I. (správne III. – poznámka súdu). Podľa posudkového lekára pri uvedenom neurologickom deficite a miernom stupni duševnej zaostalosti syn žalobkyne už nevyžaduje opatrovanie ani celodenný dohľad, je odkázaný na pomoc pri niektorých úkonoch sebaobsluhy. Stupeň odkázanosti podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 448/2008 Z. z.“) je I. (správne III. – poznámka súdu), čím nespĺňa podmienky § 14 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z. z.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný rozhodnutím č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2022/4527/BAL zo dňa 30.03.2022 tak, že odvolanie zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný uviedol, že podľa komplexného posudku č. UPS/US5/SSVODPPKPC1/SOC/ 2022/4740/ŠPA zo dňa 21.03.2022 je miera funkčnej poruchy u syna žalobkyne 50% pre ochorenie zaradené do skupiny V. ods. 8 písm. b) prílohy č. 3 zákona č. 447/2008 Z. z., preto sa v zmysle § 2 ods. 3 tohto zákona považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Posudkový lekár pri posudzovaní zdravotného stavu vychádzal z odborných nálezov, a to zo psychiatrického vyšetrenia zo dňa 03.12.2021 a 03.02.2022, zo psychologického vyšetrenia zo dňa 12.07.2021 a zo dňa 16.12.2021, z neurologického vyšetrenia zo dňa 26.11.2021 a zo dňa 28.09.2021. Rozhodujúcim ochorením pre určenie miery funkčnej poruchy je detská mozgová obrna. Bolo vykonané aj zisťovanie sociálnych dôsledkov zdravotného postihnutia dňa 09.02.2022, ktoré bolo z dôvodu zamedzenia ochorenia Covid-19 vykonané telefonicky so žalobkyňou. Na základe predložených odborných nálezov a zisťovania sociálnych dôsledkov vyplývajúcich z ťažkého zdravotného postihnutia žalovaný konštatoval, že syn žalobkyne potrebuje pomoc pri niektorých sebaobslužných činnostiach, a to pri stravovaní, osobnej hygiene, celkovom kúpeľi, komplikovanejšom obliekaní a obúvaní, pri presunoch po nerovnom a neznámom teréne, ako aj pri dodržiavaní liečebného režimu, čo bolo zohľadnené pri určení stupňa odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, pričom ale zdravotný stav posudzovaného si nevyžaduje trvalý dohľad. Zdravotný stav syna žalobkyne bol objektivizovaný lekárskymi nálezmi ako aj odbornými nálezmi doloženými počas odvolacieho konania. Posudkový lekár zohľadnil matkou posudzovaného uvedené skutočnosti pri posudzovaní odkázanosti pri jednotlivých činnostiach uvedených v prílohe č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. a po sčítaní dosiahnutých 75 bodov predstavuje stupeň odkázanosti III. podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z., čo zodpovedá priemernému rozsahu odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby 4 - 6 hodín na deň podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. U syna žalobkyne sa preto nejedná o taký stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ktorý podmieňuje odkázanosť na opatrovanie, a preto nebol peňažný príspevok na opatrovanie navrhnutý. Žalovaný ďalej poukázal na ustanovenie § 45 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z., podľa ktorého peňažný príspevok na kompenzáciu sa odníme, jeho výplata sa zastaví, alebo jeho výška sa zvýši, alebo zníži, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na trvanie nároku na opakovaný peňažný príspevok na kompenzáciu, alebo na jeho výplatu. Podľa žalovaného v minulosti bol syn žalobkyne odkázaný na dohľad pre psychológom uvedenú nemožnosť stanovenia presného stupňa duševnej zaostalosti pred dovŕšením 9. roku života. V súčasnej dobe je však uvedený mentálny hraničný deficit, a to norma – subnorma až so symptomatológiou mentálnej retardácie ľahkého stupňa. Vzhľadom k tomu nie je odkázaný na dohľad ale na pomoc druhej osoby pri niektorých sebaobslužných činnostiach v porovnaní so svojimi rovesníkmi, a to pri osobnej hygiene, celkovom kúpeľi, pri obliekaní, pri chôdzi po schodoch a po rovine, pri orientácii v neznámom prostredí, pri dodržiavaní liečebného režimu, trvalý dohľad nevyžaduje, preto je stupeň odkázanosti III. s počtom bodov 75. Na základe uvedeného peňažný príspevok na opatrovanie nebol ani v komplexnom posudku navrhnutý. Podľa žalovaného došlo k zmene rozhodujúcich skutočností, čo malo za následok odňatie poskytovaného peňažného príspevku na opatrovanie.

Správna žaloba – žalobné body

4. Správnu žalobou, doručenou v zákonnej lehote, sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ako aj rozhodnutia orgánu verejnej správy 1. stupňa, ich zrušenia a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila právo na náhradu trov konania.

5. V podanej správnej žalobe žalobkyňa namietala, že orgány verejnej správy postupovali nesprávne, vychádzali z nedostatočných podkladov, podklady, z ktorých vychádzali, boli rozporuplné a vec bola nesprávne posúdená.

6. Žalobkyňa poukázala na závery psychologického vyšetrenia zo dňa 12.01.2021, závery neurologického vyšetrenia zo dňa 26.11.2021 a 29.04.2022, závery psychologického vyšetrenia zo

dňa 21.09.2021 a 16.12.2021 a na závery psychiatrického vyšetrenia zo dňa 03.12.2021, 03.02.2022 a 04.04.2022. Taktiež poukázala na hodnotenie jej syna zo dňa 28.04.2022, ktoré bolo vypracované Základnou školou Sama Tomášika v Lubeníku. Podľa žalobkyne z týchto dôkazov vyplýva, že jej syn je nesamostatný takmer vo všetkých aj bazálnych činnostiach, vyžaduje neustály dozor, má agresívne sklony a aj lekári – špecialisti odporučili uznať opatrovateľský príspevok vzhľadom na potrebu 24-hodinovej starostlivosti. Navyše bolo navrhnuté skrátenie vyučovacieho procesu zo 4 vyučovacích hodín na 2 vyučovacie hodiny.

7. Žalobkyňa namietala posúdenie zdravotného stavu jej syna v jeho neprítomnosti, čo podľa nej prestavuje vadu v konaní. Ďalej rozsiahlo namietala nedostatočné odôvodnenie preskúmaných rozhodnutí, keď podľa žalobkyne orgány verejnej správy len odkázali na právnu úpravu a na komplexné posudky bez uvedenia správnej úvahy. Žalovaný sa podľa žalobkyne nevysporiadal s úkonmi žalobkyne, ktoré vykonáva vo vzťahu k synovi nad rozsah bežnej rodičovskej starostlivosti u dieťaťa rovnakého veku bez zdravotného postihnutia. Žalobkyňa namietala, že mohli byť porušené jej práva a práva jej syna garantované Ústavou SR, Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, aj Dohovorom o právach dieťaťa, a zdôraznila aj potrebu eurokonformného výkladu.

8. Žalobkyňa vo vzťahu k § 191 ods.1 písm. c) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) namietala, že žalovaný vec nesprávne právne posúdil, keď síce aplikoval inak správne ustanovenia správneho právneho predpisu, avšak tieto chybným, nesprávnym postupom vyložil vzhľadom na osobitosti tohto konkrétneho prípadu. Žalovaný pochybil, keď nevzhladol potrebu priznania peňažného príspevku na opatrovanie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím jej syna s odkazom na § 14 ods.2 a 4 zákona č. 447/2008 Z. z., keď jej syn je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaný celkovou svojou celodennou starostlivosťou výlučne na svoju matku. Podľa žalobkyne bolo nesprávne aplikované ustanovenie § 11 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z., a to posúdením zdravotného stavu jej syna bez fyzickej prítomnosti posudzovanej osoby, keď aj s poukazom na predložené lekárske záznamy tu vznikli viaceré závažné pochybnosti o hodnovernosti žalovaným zabezpečených podkladov k rozhodnutiu.

9. Vo vzťahu k ustanoveniu § 191 ods.1 písm. d) SSP žalobkyňa uviedla, že preskúmané rozhodnutia sú nepreskúmateľné, nekriticky preberajúce iba závery komplexného posudku, ktorý tvorí len podklad na vydanie rozhodnutia. Poukázala na judikatúru Ústavného súdu SR ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, v ktorých boli formulované závery vo vzťahu k požiadavke preskúmateľnosti rozhodnutí súdov ako aj rozhodnutí orgánov verejnej správy. Uviedla, že komplexný posudok je síce podkladom pre vydanie rozhodnutia, ale ide iba o jeden z dôkazov, ktorý musí orgán verejnej správy vyhodnotiť, a to v kontexte s ostatnými žalobkyňou predloženými dôkazmi v administratívnom konaní. Pokiaľ orgán verejnej správy neuvedie skutočnosti, ktorými sa riadil pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, pokiaľ neuvedie ako sa vysporiadal s podstatnými námietkami účastníka konania, tak rozhodnutie nespĺňa zákonom stanovené náležitosti odôvodnenia rozhodnutia. Rozhodnutie orgánu verejnej správy, a to aj vo veciach sociálnych, musí byť individuálne zdôvodnené tak, aby bolo možné preskúmať jeho zákonnosť s prihliadnutím na jeho odôvodnenie a nie na obsah posudkov, ktoré sú iba podkladom rozhodnutia. Žalovaný neuviedol, ako sa vysporiadal s úkonmi žalobkyne, ktoré vykonáva vo vzťahu k svojmu maloletému synovi na rozdiel od bežnej rodičovskej starostlivosti u dieťaťa rovnakého veku avšak bez ochorení, ktorými trpí jej syn. Nevysporiadal sa s tvrdeniami žalobkyne, že jej syn si vyžaduje nepretržitý dohľad aj pri ostatných činnostiach pri úkonoch sebaobsluhy v prípade zmeny jeho zdravotného stavu, a to vo vzťahu k potrebe nepretržitého dohľadu pri viacerých činnostiach a následne vyhodnotenia prípadného stanovenia stupňa odkázanosti VI. v zmysle § 49 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z. Žalovaný nezohľadnil jednotlivé do úvahy prichádzajúce články Ústavy SR a ustanovenia medzinárodných zmlúv, čím odôvodnenie rozhodnutia neobsahuje náležitosti v zmysle § 47 ods. 3 Správneho poriadku.

10. Podľa žalobkyne preskúmané rozhodnutia boli vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu na to, aby vec mohla byť riadne právne posúdená a sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, resp. skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu a malo dôjsť aj k porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci, čo je dôvod na zrušenie rozhodnutí podľa § 191 ods. 1 písm. c) až g) SSP.

11. Žalobkyňa namietala, že orgány verejnej správy mali vziať do úvahy Dohovor o právach dieťaťa a vykladať ustanovenia vnútroštátneho zákona v súlade s týmto dohovorom, a taktiež mali aplikovať eurokonformný výklad vnútroštátneho práva.

12. K žalobnému bodu podľa § 191 ods. 1 písm. e) SSP žalobkyňa uviedla, že v prílohe žaloby pripája 7 lekárskeho správ a jedno hodnotenie žiaka z vyučovacieho procesu zo základnej školy, z ktorých vyplývajú diametrálne odlišné závery, ktoré vzal ako smerodajné pri konečnom rozhodnutí žalovaný, ktorý vychádza len z komplexného posudku, ktorý si zabezpečil vo vlastnej réžii. Z viacerých správ od lekárov – špecialistov vyplýva, že je dôvodné priznať žalobkyni opatrovateľský príspevok a že syn si vyžaduje 24-hodinovú starostlivosť inej fyzickej osoby a v tomto prípade takáto starostlivosť bráni žalobkyni ako matke akýmkoľvek spôsobom sa zamestnať. Žalovaný nevykonal všetky potrebné vyšetrenia jej syna, prípadne aj tie ktoré vykonal a vzal za smerodajné pri svojom rozhodnutí, tak tieto nezodpovedajú skutočnému stavu, keď navyše posudzoval zdravotný stav syna žalobkyne v jeho neprítomnosti. Žalovanému podľa žalobkyne nič nebránilo dať si vypracovať znalecký posudok na objektívne zistenie zdravotného stavu jej syna aj s poukazom na vytýkané nedostatky.

13. K žalobnému bodu podľa § 191 ods. 1 písm. f) SSP žalobkyňa uviedla, že poukazuje na nezrovnalosti medzi závermi žalovaného v jeho rozhodnutí zo dňa 30.03.2022 a v ňou priložených lekárskeho správach.

14. K žalobnému bodu podľa § 191 ods. 1 písm. g) SSP žalobkyňa uviedla, že posudkový lekár vykonal posúdenie zdravotného stavu jej syna bez jeho prítomnosti v súlade s § 11 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z. z., keď nemal mať pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu, avšak v tomto smere bolo podľa žalobkyne konanie zaťažené inou vadou, majúcou za následok nesprávnosť rozhodnutia žalovaného.

15. Žalobkyňa žiadala o prejednanie veci na nariadenom pojednávaní.

Vyjadrenie žalovaného k správnej žalobe

16. Žalovaný vo vyjadrení k správnej žalobe uviedol, že posudkový lekár žalovaného po posúdení zdravotného stavu syna žalobkyne na základe všetkých žalobkyňou predložených odborných nálezov a šetrenia sociálnych dôsledkov konštatoval, že syn žalobkyne potrebuje pomoc pri niektorých sebaobslužných úkonoch, a to pri stravovaní, osobnej hygiene, celkovom kúpeľi, komplikovanejšom obliekaní a obúvaní, pri presunoch po nerovnom a neznámom teréne, ako aj pri dodržiavaní liečebného režimu. Bodovanie vykonával posudkový lekár. Posudkový lekár skonštatoval potrebu pomoci inej fyzickej osoby pri uvedených úkonoch, avšak syn žalobkyne nedosiahol požadovaný V. až VI. stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, čo je jedným z predpokladov nároku na peňažný príspevok na opatrovanie.

17. Metodológia zisťovania odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri jednotlivých činnostiach je striktne a podrobne upravená v prílohe č. 3 k zákonu č. 448/2008 Z.z., pričom ide o kogentné ustanovenia, od ktorých sa správny orgán nemôže odchýliť, najmä ich nemôže upravovať podľa vlastného uváženia doplnením nových položiek alebo ignorovaním tých, ktoré táto príloha ustanovuje. Správne orgány musia vždy postupovať podľa prílohy č. 3 k zákonu č. 448/2008 Z. z. a vyhodnocovať všetkých 12 oblastí, ktoré táto príloha zákona upravuje a ktorými sú stravovanie a pitný režim, vyprázdňovanie močového mechúra, vyprázdňovanie hrubého čreva, osobná hygiena, celkový kúpeľ, obliekanie a vyzliekanie, zmena polohy, sedenie, státie, pohyb po schodoch, pohyb po rovine, orientácia v prostredí, dodržiavanie liečebného režimu a potreba dohľadu.

18. Posudkový lekár žalovaného aj prvostupňového orgánu nezávisle od seba skonštatovali, že syn žalobkyne už nie je odkázaný na opatrovanie a určili zhodne mieru funkčnej poruchy ako aj stupeň odkázanosti na opatrovanie. Všetky predložené lekárske nálezy boli zohľadňované a uvedené v lekárskeho posudkoch obidvoch správnych orgánov. Odborné nálezy zo dňa 04.04.2022 a 29.04.2022 a hodnotenie zo dňa 28.04.2022 boli vypracované až po vydaní rozhodnutia, preto nemohli byť vzaté do úvahy pri posudzovaní zdravotného stavu syna žalobkyne a žalovaný ich vo vzťahu k prebiehajúcej konaniu označil za účelové.

19. Iba posudkoví lekári majú kompetenciu posúdiť odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na opatrovanie a subjektívna predstava účastníka konania o nárokoch vyplývajúcich zo zákona nie vždy zodpovedá realite a objektívnym zisteniam. Negatívne rozhodnutie správneho orgánu nemožno považovať za nezákonné len preto, že sa ním nevyhovuje žiadosti účastníka konania. Žalovaný vykonal dôslednú lekársku posudkovú činnosť a sociálnu posudkovú činnosť a získané dôkazy objektívne vyhodnotil jednotlivo a vo vzájomných súvislostiach, rešpektujúc pritom platné právne predpisy, ktoré uvedené upravujú. Nevzhládol ani žiaden dôvod, pre ktorý by obstáli námietky žalobkyne, že nebolo postupované v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Dohovorom o právach dieťaťa.

20. Zákon č. 447/2008 Z. z. zveril kompetencie posudzovať zdravotný stav, určovať mieru funkčnej poruchy, ako aj posúdiť odkázanosť na opatrovanie posudkovým lekárom príslušných orgánov. Odporúčania iných lekárov, ktorí nemusia poznať kritériá určené zákonom č. 447/2008 Z.z. pre jednotlivé druhy kompenzácií k priznaniu požadovaných peňažných príspevkov nie sú pre posudkového lekára záväzné. Posudkový lekár žalovaného zohľadnil všetky predložené lekárske nálezy, aktuálne absolvované a predložené do času vydania rozhodnutia, ktoré objektívne funkčne popisovali zdravotný stav syna žalobkyne. Skutočnosť, že odborný lekár odporučí priznať peňažný príspevok na kompenzáciu, nezakladá automaticky povinnosť správneho orgánu túto kompenzáciu aj priznať a žalovaný nemal povinnosť vykonať všetky potrebné vyšetrenia, ako tvrdí žalobkyňa, a posudkoví lekári pre svoje hodnotenie ani nevyžadovali znalecké posudky.

21. Stretnutie posudkového lekára so synom žalobkyne nebolo nevyhnutné uskutočniť. Takýto postup nemá vplyv na kvalitu vykonávania lekárskej posudkovej činnosti, nakoľko predmetom tejto činnosti primárne nie je vyšetrovať a diagnostikovať osoby (tieto úkony vykonávajú ošetrojúci a odborní lekári), ale vykonať hodnotenie na základe predložených lekárskeho nálezu.

22. Žalovaný poukázal aj na ustanovenie § 55 ods. 10 zákona č. 447/2008 Z. z. s tým, že žalobkyňa nepožiadala o prerokovanie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia v oblastiach kompenzácie.

23. Žalovaný ďalej poukázal na čl. 2 ods. 2 a na čl. 7 ods. 5 Ústavy SR s tým, že pokiaľ žalobkyňa namietala porušenie Dohovoru o právach dieťaťa, tak Dohovor predstavuje len všeobecnú úpravu, ktorá je v podrobnostiach upravená zákonom, vo vzťahu ku ktorému napadnuté rozhodnutie nie je v rozpore. Z Dohovoru priamo nevyplývajú pre fyzické osoby žiadne konkrétne práva na priznanie finančných kompenzácií. Právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia pre SR upravuje zákon č. 447/2008 Z. z. a znenie tohto zákona týkajúce sa podmienok poskytnutia peňažného príspevku na opatrovanie žiadnemu Dohovoru neodporujú.

24. Žalobkyňa v konkrétnostiach podľa žalovaného neuviedla, v čom boli jej práva respektíve práva jej syna porušené. Skutočnosť, že posudzovaná fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím už nebola posúdená na účely zákona č. 447/2008 Z. z. ako osoba odkázaná na opatrovanie neznamená automatické porušenie jej práv garantovaných medzinárodnými dohovormi.

25. Žalovaný ďalej poukázal na obsah stanoviska posudkového lekára zo dňa 30.12.2021, vo vzťahu k žalobkyňou podanému odvolaniu, v zmysle ktorého syn žalobkyne už nespĺňa podmienky na vydanie parkovacieho preukazu ani na priznanie príspevku na opatrovanie, nakoľko nie sú dokumentované ťažké poruchy pohyblivosti a ani závažné nekorigovateľné poruchy správania, syn žalobkyne nie je odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a nevyžaduje opatrovanie ani celodenný dohľad inej fyzickej osoby. K obsahu žaloby podala 01.06.2022 vyjadrenie resp. stanovisko aj posudková lekárka žalovaného, ktorá odkázanosť posudzovala, a toto stanovisko žalovaný priložil k vyjadreniu.

Vyjadrenie žalobkyne k vyjadreniu žalovaného (replika)

26. Vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného (v replike) žalobkyňa uviedla, že žalovaný v úvode svojho vyjadrenia poukázal na to, že synovi žalobkyne bol určený III. stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby podľa zákona č. 448/2008 Z. z., a preto žalobkyňa nespĺnila podmienky pre ďalšie poskytovanie peňažného príspevku. V rozhodnutí zo dňa 22.11.2021 v odôvodnení bol nesprávne uvedený I. stupeň

odkázanosti na opatrovanie, ktorý bol zopakovaný aj v rozhodnutí ústredia z 03.03.2022. V lekárskom posudku posudkového lekára prvostupňového orgánu ako aj v komplexnom posudku bol uvádzaný už správne III. stupeň odkázanosti. Podľa žalovaného táto nesprávnosť nemá žiadny vplyv na výsledok rozhodnutia, avšak podľa žalobkyne minimálne táto skutočnosť predstavuje ďalšiu vadu konania, keď stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby bol správne uvedený len v lekárskom resp. komplexnom posudku, avšak ani v jednom z rozhodnutí nebol uvedený správne. Lekársky posudok resp. komplexný posudok predstavujú len podklady k rozhodnutiu správneho orgánu, a tak skutočnosť tam uvedené nemožno považovať za smerodajné a rozhodujúce vo veci. Podľa žalobkyne by sa dalo pochopiť, ak takáto vada by bola iba v jednom rozhodnutí, kde by na ňu bolo možné nahliadať ako na chybu v písaní resp. inú zrejmu nesprávnosť, avšak ak sa takáto vada vyskytla duplicitne v oboch rozhodnutiach, tak na túto skutočnosť je potrebné brať zreteľ pri prieskume správnou žalobou napadnutých rozhodnutí a tento fakt nie je možné zľahčovať tak, ako to mieni žalovaný.

27. Žalobkyňa ďalej poukázala na to, že jej príspevok na opatrovanie bol priznaný na základe právoplatného rozhodnutia zo 04.08.2017, následne bol určený termín opätovného posúdenia zdravotného stavu na jún 2020 a v tomto časovom okamihu, ako ani v júli 2021, ešte nedošlo k zmene stupňa odkázanosti. Podľa žalobkyne orgány verejnej správy nevysvetlili, v čom sa konkrétne mohol tak zásadne zmeniť zdravotný stav syna žalobkyne za jeden kalendárny rok, že to malo za následok zmenu stupňa odkázanosti z VI. na stupeň III., keď k tomuto vo svojom rozhodnutí neuviedol žalovaný žiadne konkrétne skutočnosti. Základná diagnóza sa pritom nijakým spôsobom nezmenila.

28. Podľa žalobkyne ňou predložené lekárske nálezy neboli podrobené orgánmi verejnej správy žiadnej polemike, žiadnemu kritickému hodnoteniu, len si osvojili závery, keď rozhodnutia nekriticky prevzali do svojho odôvodnenia len výňatky z posudkov posudkových lekárov. Pritom z odborných lekárskejších záznamov podľa žalobkyne jednoznačne vyplýva záver pre potrebu priznania peňažného príspevku, a to v dôsledku nevyhnutnej 24-hodinovej starostlivosti o dieťa.

29. Aj napriek tomu, že nebolo vykonané osobné vyšetrenie, resp. osobné prerokovanie žiadosti, tak skutočnosti, ktoré žalobkyňa uvádzala správnym orgánom, neboli vôbec hodnotené, tieto nebrali posudkoví lekári pri vyhodnocovaní žiadosti vôbec do úvahy a došlo k svojvoľnému rozhodovaniu správnych orgánov. Žalobkyňa uvádzala jednoznačné skutočnosti ako agresívne sklony syna, to že ho vozí do a zo školy osobným motorovým vozidlom, že ho takýmto spôsobom prepravuje aj na lekárske vyšetrenia, na kúpele a rehabilitácie, že jeho chôdza je horšia, potkýna sa, mimo domáceho prostredia chodí výlučne v sprievode matky, v domácom prostredí nikdy nezostáva sám, syna kľmi, zabezpečuje mu osobnú hygienu a podobne.

30. Žalobkyňa ďalej namietala, že žalovaný odmieta vziať do úvahy lekársku správu zo 04.04.2022, pričom rozhodnutie žalovaného nadobudlo právoplatnosť 05.04.2022, a to s poukazom na § 135 ods. 1 Správneho súdneho poriadku. Zároveň uviedla, že odmieta vyjadrenie žalovaného, že predložené lekárske správy by mali byť vydané účelne.

31. Podľa žalobkyne posudková lekárka v stanovisku z 01.06.2022 nezohľadnila názory iných lekárov – špecialistov a dospela k nesprávnym záverom. Poukázala pritom na to, že neurológ uvádza, že chôdza je paretická a posudková lekárka uviedla, že je mierne paraparetická, čo je nesprávne (lekárska správa 11/2021). Posudková lekárka v poslednej vete stanoviska uvádza, že syn žalobkyne je odkázaný na dopomoc druhej osoby pri osobnej hygiene, celkovom kúpaní, obliekaní, pri chôdzi do schodov, roviny, orientácii v neznámom prostredí a pri dodržiavaní liečebného režimu, avšak z doposiaľ nepochopiteľných príčin mu bol odňatý parkovací preukaz resp. nedošlo k poskytnutiu peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, a to práve s ohľadom na skutočnosť, že syn žalobkyne je údajne spôsobilý sám nastúpiť a vystúpiť z prostriedku verejnej hromadnej dopravy a udržať sa v ňom. Podľa žalobkyne nevie ako by to bolo v praxi možné, keď má problém pri chôdzi do schodov a ako by sa vôbec k takémuto prostriedku verejnej hromadnej dopravy dostal a je otázna jeho orientácia v neznámom prostredí.

32. Žalobkyňa ďalej poukázala na závery rozsudkov Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžsk/14/2020 zo dňa 25.11.2020 a sp. zn. 7Sžsk/69/2020 zo dňa 21.04.2021 a na závery rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 30Sa/12/2020 zo dňa 25.02.2021.

Posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov správnym súdom

33. Na prejednanie veci správny súd nariadil pojednávanie na deň 13.07.2022 podľa § 107 ods. 1 písm. a) SSP.

34. Následne žalobkyňa doložila podaním zo dňa 26.06.2022 ďalšie lekárske správy od ošetrojúcich lekárov jej syna, konkrétne lekársku správu z psychiatrického vyšetrenia zo dňa 10.08.2022, lekársku správu z ortopedického vyšetrenia zo dňa 15.11.2022, lekársku správu z psychologického vyšetrenia zo dňa 08.12.2022, lekársku správu z neurologického vyšetrenia zo dňa 21.03.2023 a lekárske správy fyzioterapeuta a balneológa zo dňa 02.08.2022 a 29.11.2022. Tieto boli doručené žalovanému.

35. Na pojednávaní pred správnym súdom sa účastníci konania vyjadrili v zhode s obsahom ich písomných prednesov.

36. Správna žaloba žalobkyne je správnou žalobou fyzickej osoby v sociálnej veci (§ 199 ods. 1 písm. c) SSP), správny súd preto preskúmal správnou žalobou napadnuté rozhodnutia orgánov verejnej správy a postup, ktorý ich vydaniu predchádzal, nielen v rozsahu a z dôvodov správnej žaloby ale v celom rozsahu v zmysle ust. § 134 ods. 2 písm. d) a § 203 ods. 2 SSP. Správny súd mimo žalobných bodov nezistil vady v postupe a v rozhodnutiach orgánov verejnej správy, na ktoré by bolo potrebné prihliadnuť a ktoré by neboli vytýkané v správnej žalobe. Správny súd uznal za dôvodnú námietku nepreskúmateľnosti rozhodnutia žalovaného, čo je dôvod na zrušenie rozhodnutia podľa § 191 ods. d) SSP, a podľa ods. 4 tohto ustanovenia správny súd vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

37. Podľa § 2 SSP; (1) V správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

(2) Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

38. Podľa § 6 ods. 1 SSP; Správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

39. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP; Správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

40. Podľa § 134 SSP; (1) Správny súd je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak nie je ďalej ustanovené inak.

(2) Správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak

a) rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy bolo vydané na základe neúčinného právneho predpisu,

b) rozhodnutie alebo opatrenie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona oprávnený,

c) ide o veci podľa § 192,

d) ide o veci podľa § 6 ods. 2 písm. c), ak je žalobcom fyzická osoba,

e) ide o veci podľa § 6 ods. 2 písm. d),

f) vec súvisí s ochranou práv spotrebiteľa.

41. Podľa § 199 ods. 1 písm. c) SSP; Sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny.

42. Podľa § 202 ods. 2 prvá veta SSP; Správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne.

43. Podľa § 203 ods. 2 SSP; Pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi.

44. Podľa § 1 zákona č. 447/2008 Z.z.:(1) Tento zákon upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, právne vzťahy pri vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, vyhotovení preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (ďalej len "preukaz"), parkovacieho preukazu pre fyzickú osobu so zdravotným postihnutím (ďalej len "parkovací preukaz") a právne vzťahy na účely posudzovania potreby osobitnej starostlivosti poskytovanej podľa osobitného predpisu.(2) Cieľom úpravy právnych vzťahov uvedených v odseku 1 je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených týmto zákonom.

45. Podľa § 2 zákona č. 447/2008 Z.z.; (1) Kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia (ďalej len "kompenzácia") je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu. Za kompenzáciu sa na účely tohto zákona považuje aj osobitná starostlivosť podľa osobitného predpisu. (2) Sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama. (3) Ťažké zdravotné postihnutie je zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50%. (4) Funkčná porucha je nedostatok telesných schopností, zmyslových schopností alebo duševných schopností fyzickej osoby, ktorý z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov.

46. Podľa § 14 ods. 1,2 a 4 zákona č. 447/2008 Z.z.; (1) Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby na účely tohto zákona, ak je odkázaná na osobnú asistenciu, opatrovanie alebo sociálnu službu podľa osobitného predpisu. (2) Pri posudzovaní odkázanosti nepľnoletej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na pomoc inej fyzickej osoby sa neprihliada na potrebu pomoci pri zabezpečovaní starostlivosti o seba, starostlivosti o domácnosť alebo pri realizovaní základných sociálnych aktivít, ktoré vyplývajú z rodičovskej starostlivosti poskytovanej nepľnoletej fyzickej osobe rovnakého veku. (4) Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na opatrovanie, ak stupeň jej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je V alebo VI podľa osobitného predpisu.

47. Podľa § 53 zákona č. 447/2008 Z.z.; (1) Na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní s odchýlkami uvedenými v odseku 2, ak tento zákon neustanovuje inak. (2) Ustanovenia § 18 ods. 3, § 33 ods. 2, § 60, § 61 až 68 všeobecného predpisu o správnom konaní sa nevzťahujú na konanie vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze.

48. Podľa § 55 ods. 1, 6 a 10 zákona č. 447/2008 Z.z.; Konanie o priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu, konanie o preukaze a konanie o parkovacom preukaze sa začína na základe žiadosti fyzickej osoby alebo na základe žiadosti rodiča maloletého dieťaťa alebo fyzickej osoby, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu. 51) Žiadosť podľa prvej vety sa podáva písomne alebo elektronickými prostriedkami podpísaná zaručeným elektronickým podpisom. Konanie o odňatí peňažného príspevku na kompenzáciu, o odňatí a zastavení výplaty peňažného príspevku na kompenzáciu, o zastavení výplaty peňažného príspevku na kompenzáciu a o zvýšení alebo znížení jeho výšky, konanie o vrátení peňažného príspevku na kompenzáciu, konanie o odňatí a vrátení preukazu a konanie o odňatí a vrátení parkovacieho preukazu sa začína na podnet fyzickej osoby alebo na podnet orgánu, ktorý je príslušný rozhodovať o peňažnom príspevku na kompenzáciu, o preukaze a o parkovacom preukaze v prvom stupni. (6) Podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu je komplexný posudok. (10) Príslušný orgán pred vypracovaním komplexného posudku podľa § 15 ods. 1 prerokuje s fyzickou osobou, ktorá žiada o peňažný príspevok na kompenzáciu, sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia v oblastiach kompenzácie a navrhovaný druh peňažného príspevku na kompenzáciu, ak o takéto prerokovanie požiadala písomne alebo podala žiadosť elektronickými prostriedkami podpísanú zaručeným elektronickým podpisom.

49. V prejednávanej veci z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že žalobkyni bol rozhodnutím Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno č. BR1/OPPNKŤPaPČ/SOC/2018/13068-15 zo dňa 05.09.2018 priznaný peňažný príspevok na opatrovanie syna F. B.. Podkladom pre toto rozhodnutie bol komplexný posudok č. BR1/OPPNKŤPaPČ/SOC/2017/17255 zo dňa 11.07.2017. V zmysle komplexného posudku sa F. B. považoval za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, odkázaný na sprievodcu. Z rozhodnutia vyplýva, že bol v liečbe odborných lekárov pre detské mozgové ochrnutie s diparetickou chôdzou a pre zaostávanie reči, mal obmedzenú schopnosť vykonávať úkony sebaobsluhy a realizáciu sociálnych aktivít. Na základe posudzovania odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby pri jednotlivých činnostiach bol zaradený do stupňa odkázanosti VI. Z rozhodnutia vyplýva, že syn žalobkyne mal nastúpiť do nultého ročníka Základnej školy v Telgárte, ktorú mal navštevovať denne v rozsahu 4 vyučovacích hodín. Následne došlo k valorizácii peňažného príspevku a z administratívneho spisu ďalej vyplýva, že dňa 22.07.2019 bolo vykonané šetrenie v domácnosti žalobkyne so záverom, že peňažný príspevok na opatrovanie plní svoj účel.

50. Správnu žalobou napadnutým rozhodnutím žalovaného č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2022/4527/VAL zo dňa 30.03.2022 bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového orgánu č. BR1/OPPNKŤPaPČ/SOC/2021/11866-30 zo dňa 22.11.2021, ktorým bol žalobkyni odňatý peňažný príspevok na opatrovanie a zastavené jeho vyplácanie, ako aj zamietnuté odvolanie žalobkyne, podané proti prvostupňovému rozhodnutiu. Úlohou správneho súdu v tomto konaní preto bolo preskúmať, či u syna žalobkyne došlo k takej zmene pomerov ohľadne jeho zdravotného stavu a odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ktorá mala za následok nesplnenie podmienok pre poskytovanie peňažného príspevku na opatrovanie.

51. Kompenzačné príspevky patria do systému štátnej sociálnej pomoci, ide o testované dávky poskytované tým fyzickým osobám, ktoré to s ohľadom na svoju sociálnu a ekonomickú situáciu potrebujú. Ide o pozitívny záväzok štátu pomôcť občanom s ťažkým zdravotným postihnutím v rozsahu, ktorý je prijateľný aj z hľadiska dlhodobej udržateľnosti (viď. závery rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Sžsk/31/2021 zo dňa 02.07.2021). Jednoducho povedané, nie každá fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má „automaticky“ nárok na všetky formy sociálnej pomoci, ale zákon vymedzuje kritéria, ktoré je potrebné splniť pri konkrétnom prostriedku sociálnej pomoci.

52. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na závery v správach ošetrojúcich lekárov, v ktorých bolo uvedené, že jej syn je neobratný, pomalý, nesamostatný, do školy a zo školy vozený, vyžadujúci osobitnú starostlivosť a opatrovanie, 24-odkázanosť na matku a pod., tieto skutočnosti, uvedené v správach ošetrojúcich lekárov, nedosvedčujú sami o sebe nezákonnosť preskúmaných rozhodnutí. Zo zákona č. 447/2008 Z. z. vyplýva, že pri posudzovaní nároku fyzickej osoby na niektorý z peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia sa v prvom rade vyhodnocuje, či ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorým je zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50% (§2 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z.). Mieru funkčnej poruchy určuje posudkový lekár (§11 ods. 1 písm. b) zákona č. 447/2008 Z.z.) v desiatkach percent podľa druhu zdravotného postihnutia uvedeného v prílohe č. 3 zákona č. 447/2008 Z.z., a vychádza z aktuálneho lekárskeho nálezu a z ďalšej zdravotnej dokumentácie (§11 ods. 3 a 4 zákona č. 447/2008 Z. z.). Výsledkom lekárskej posudkovej činnosti je lekársky posudok, ktorého náležitosti sú vymedzené v § 11 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z. z. – obsahuje mieru funkčnej poruchy, záver, či ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, závery k jednotlivým druhom odkázanosti a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu. Kompenzácie sa navrhujú len u takej fyzickej osoby, u ktorej je miera funkčnej poruchy 50% a viac (§11 ods. 15 zákona č. 447/2008 Z.z.). V prípade, že podľa lekárskeho posudku ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, vykonáva sa aj sociálna posudková činnosť v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. a jej výsledkom je posudkový záver (§13 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z.), ktorého obsahom sú sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie, ktoré má posudzovaná fyzická osoba v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia a návrh kompenzácie vo všetkých oblastiach. Následne sa na základe lekárskeho posudku a posudkového záveru vyhotoví komplexný posudok (§15 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z.), ktorý obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia vo všetkých oblastiach kompenzácie, návrh druhu peňažného príspevku na kompenzáciu, vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na sprievodcu, vyjadrenie, či fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak ho určí posudkový

lekár a odôvodnenie komplexného posudku. Z uvedeného vyplýva, že v zákone č. 447/2008 Z.z. je upravený postup, v rámci ktorého lekársky nález a zdravotná dokumentácia predložená účastníkom konania podliehajú vyhodnoteniu posudkovým lekárom. Lekársky posudok a aj komplexný posudok tak vychádzajú z dôkazov – lekárskeho správ a nálezov od ošetrovujúcich lekárov účastníka konania (ktorí stanovujú diagnostické závery a navrhujú liečené postupy) a ktoré účastník konania v rámci administratívneho konania predloží.

53. V prejednávanej veci nie je medzi účastníkmi konania sporné, že syn žalobkyne je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50%. V prípade peňažného príspevku na opatrovanie je v § 14 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. stanovená podmienka, že takáto osoba je odkázaná na opatrovanie, ak stupeň jej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je V alebo VI podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 448/2008 Z.z. Podľa § 49 ods. 10 zákona č. 448/2008 Z.z. odkázanosť fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby na účely poskytnutia sociálnej služby sa posudzuje podľa prílohy č. 3. Pri posudzovaní odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby sa dosiahnuté body podľa prílohy č. 3 písm. A v prvom bode až dvanástom bode sčítajú. Stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a priemerný rozsah odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby v hodinách sa určí na základe celkového počtu bodov.

54. Z uvedeného je zrejmé, že zákon č. 447/2008 Z.z. upravuje presný postup pri zisťovaní stupňa odkázanosti odkazom na zákon č. 448/2008 Z. z., ktorý v prílohe č. 3 vymedzuje jednotlivé úkony zoradené v 12-tich skupinách, pri ktorých by fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím mohla byť odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a stanovuje aj bodové hodnoty podľa počtu úkonov odkázanosti. Neobstojí tvrdenie, že orgány verejnej správy (resp. posudkoví lekári) nebrali do úvahy úkony, ktoré žalobkyňa vykonáva vo vzťahu k svojmu synovi oproti úkonom, ktoré vykonáva rodič dieťaťa rovnakého veku bez zdravotného postihnutia. Práve tieto úkony sú vyhodnocované v rámci posudzovania odkázanosti podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z. a na tie úkony, ktoré sa vykonávajú u dieťaťa rovnakého veku, ktoré je bez zdravotného postihnutia, a rovnako aj u dieťaťa rovnakého veku so zdravotným postihnutím, sa neprihliada.

55. Zákon č. 447/2008 Z.z. stanovuje kritéria pre posúdenie odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na pomoc inej fyzickej osoby, ktoré sa vyhodnocujú pri konkrétnych úkonoch uvedených v 12-tich skupinách v prílohe č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z., na ktorý odkazuje zákon č. 447/2008 Z.z., preto závery ošetrovujúcich lekárov, že syn žalobkyne potrebuje 24-hodinovú starostlivosť, že je neobratný, potrebuje pomoc pri obliekaní a stravovaní a pod., samé o sebe nemajú vypovedaciu hodnotu. Tieto závery sa musia odraziť vo vyhodnocovaní odkázanosti pri konkrétnych úkonoch a žalobkyňa nenamietala konkrétne, ktoré vyhodnotenie a ktorých úkonov podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z., s odkazom na závery ošetrovujúcich lekárov, nie je správne (tie úkony, ktoré boli zohľadnené a pri ktorých je zrejmé ako ich posudkový lekár vyhodnotil).

56. Pokiaľ žalobkyňa poukazuje na závery lekárskeho správ ošetrovujúcich lekárov svojho syna, niektoré z nich boli vyhodnotené aj v rámci prvostupňového konania, niektoré boli predložené v odvolacom konaní a žalovaný sa s nimi zaoberal v rámci posudzovania zdravotného stavu a odkázanosti syna žalobkyne v odvolacom konaní. Tie lekárske správy, ktoré boli vydané potom, ako žalovaný vykonal vyhodnotenie zdravotného stavu syna žalobkyne a posúdil jeho odkázanosť, a ktoré žalobkyňa nepredložila v odvolacom konaní, nemohol žalovaný zobrať v rámci konania do úvahy. Tieto lekárske správy, doložené k správnej žalobe, by mohli byť podstatné pre zistenie skutkového stavu vo veci, ak by objasňovali skutkový stav v čase rozhodovania žalovaného.

57. Pokiaľ žalobkyňa namietala posúdenie zdravotného stavu jej syna v jeho neprítomnosti a namietala v tejto súvislosti nezákonnosť postupu, ani táto námietka nie je dôvodná. Podľa § 11 ods. 9 a 10 zákona č. 447/2008 Z.z. posudkový lekár môže predvolať fyzickú osobu na posúdenie jej zdravotného stavu, ak má pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu, odborného lekárskeho nálezu lekára so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore alebo z elektronických zdravotných záznamov v elektronickej zdravotnej knižke fyzickej osoby alebo je potrebné overiť objektivnosť alebo úplnosť diagnostického záveru. V ostatných prípadoch posudkový lekár vykoná posúdenie bez prítomnosti posudzovanej fyzickej osoby. Posudkový lekár je povinný pozvať fyzickú osobu na posúdenie jej zdravotného stavu, ak o to táto fyzická osoba písomne požiada alebo požiada podaním žiadosti elektronickými prostriedkami podpísanej zaručeným elektronickým

podpisom. Z uvedeného je zrejmé, že posudkový lekár by mal posúdiť zdravotný stav v prítomnosti posudzovaného v prípade ak o to účastník konania nežiada len vtedy, ak dospeje k záveru, že sú tu pochybnosti o správnosti diagnostického záveru posudzovanej osoby alebo ak je potrebné overiť objektivnosť alebo úplnosť diagnostického záveru, pričom zákon dáva potrebu takéhoto úkonu na zváženie posudkovému lekárovi („môže“). V prejednávanej veci nebolo preukázané, že by žalobkyňa v priebehu administratívneho konania žiadala o posúdenie zdravotného stavu jej syna v jeho prítomnosti, preto v tomto smere nebola zistená nijaká vada v postupe žalovaného a prvostupňového orgánu.

58. Pokiaľ v replike žalobkyňa poukazovala na závery rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 30Sa/12/2020 zo dňa 25.02.2021 vo vzťahu k potrebe posúdenia zdravotného stavu fyzickej osoby v jej prítomnosti pri odňatí peňažného príspevku na osobnú asistenciu, na tieto nemožno prihladať. Najvyšší správny súd SR vo vzťahu k tejto argumentácii krajského súdu v rozhodnutí sp. zn. 7 Sžsk/41/2021 zo dňa 25.05.2022 (rozhodujúc o kasačnej sťažnosti podanej proti uvedenému rozsudku krajského súdu) uviedol: „Kasačný súd tiež preto nesúhlasí s argumentáciou správneho súdu, že pokiaľ žalovaný rozhoduje o odňatí peňažného príspevku na kompenzáciu, posudkový lekár by mal osobu na posúdenie jej zdravotného stavu pozvať, z dôvodu že takéto rozhodnutie bude mať značný dopad na sociálne pomery žalobkyne a jej manžela. Okrem toho, že rozhodnutie žalovaného s akýmkoľvek záverom má vždy dopad na sociálne pomery žiadateľa, správny súd správne poznamenal, že takáto požiadavka žalovanému zo zákona č. 447/2008 Z. z. ani zo žiadneho iného nevyplýva. Hoci správny súd rozhodnutie žalovaného zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. e) SSP, teda z dôvodu, že zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci, nijako bližšie nezrejmil, v čom by takéto pozvanie prispelo k lepšiemu a úplnejšiemu zisteniu skutkového stavu.“

59. Ďalej ešte Najvyšší správny súd v uvedenom rozhodnutí uviedol : „Je pochopiteľné, že niektoré sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia sa dotknutým osobám môžu zdať závažnejšie, než ako je nastavené ich ohodnotenie metodologickým dotazníkom. Preto príslušný orgán vypracúva komplexný posudok, ktorý vychádza zo záverov lekárskeho posudku, v ktorom posudkový lekár prihlada na všetky objektívne nálezy zo zdravotnej dokumentácie a odborných lekárskejších vyšetrení posudzovaného v zmysle § 11 ods. 2 a 3 zákona č. 447/2008. Zo znenia zákona vyplýva, že predmetom posudkovej činnosti nie je vyšetrenie a diagnostika osoby (pacienta), ale posúdenie jej zdravotného stavu na základe predložených lekárskejších nálezov, ako trefne poznamenal žalovaný. Túto skutočnosť zohľadňuje aj § 11 ods. 9 cit. zák., podľa ktorého posudkový lekár môže predvolať osobu na posúdenie jej zdravotného stavu, ak má pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu, odborného lekárskeho nálezu lekára so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore, alebo ak je potrebné overiť objektivnosť alebo úplnosť diagnostického záveru. V ostatných prípadoch vykoná posúdenie bez prítomnosti posudzovanej osoby. Inak povedané, posudkový lekár nie je podľa cit. zákona povinný predvolať osobu na posúdenie jej zdravotného stavu dokonca ani vtedy, ak má pochybnosti o záveroch odborných vyšetrení; zákonodarca totiž rozhodnutie o predvolaní ponechal výlučne na úvahe posudkového lekára. Pokiaľ by ale manžel žalobkyne o posúdenie zdravotného stavu sám požiadaval, v takom prípade je posudkový lekár povinný ho na takéto posúdenie pozvať podľa § 11 ods. 10 cit. zák. To sa ale v tomto prípade nestalo, preto námietka žalobkyne nie je v tomto smere opodstatnená.“

60. Pokiaľ žalobkyňa namietla, že rozhodnutia žalovaného a orgánu verejnej správy prvého stupňa sú nepreskúmateľné z toho dôvodu, že nekriticky preberajú závery z komplexného posudku, ktorý je podkladom pre vydanie rozhodnutia, ani tieto námietky nie sú dôvodné. V tejto súvislosti správny súd poukazuje na závery rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 6Ssk/33/2021 zo dňa 20.04.2023, v ktorom najvyšší správny súd uviedol : „Rovnako sa najvyšší správny súd stotožňuje s názorom žalovaného, že komplexný posudok je kľúčovým podkladom na rozhodnutie (§55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z.), vydáva ho ten istý správny orgán, ktorý vydáva aj rozhodnutie, komplexný posudok musí obsahovať odôvodnenie (§15 ods. 1 zákona) a rozhodnutie nemôže byť odôvodnené odlišným spôsobom ako komplexný posudok z dôvodov zachovania logiky vzájomných súvislostí zisteného stavu veci. Najvyšší správny súd len dopĺňa, že pokiaľ žalovaný správny orgán závery plynúce z komplexného posudku inkorporoval do svojho odôvodnenia, nemožno mu takýto postup vyčítať, pokiaľ takéto rozhodnutie spĺňa požiadavky kladúce dôraz na odôvodnenie rozhodnutia.“ Z uvedeného vyplýva, že samotné uvedenie záverov komplexného posudku v rámci odôvodnenia rozhodnutia by nemalo za následok nepreskúmateľnosť rozhodnutia, pokiaľ by rozhodnutie spĺňalo požiadavky stanovené na odôvodnenie z hľadiska jeho preskúmateľnosti, pretože komplexný posudok je podkladom rozhodnutia.

61. Žalobkyňa v správnej žalobe ďalej rozsiahlo poukazovala na to, že mohli byť porušené jej práva a práva jej syna garantované Ústavou SR, Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a Dohovorom o právach dieťaťa, ďalej že orgány verejnej správy mali použiť správnu úvahu v súlade s týmito predpismi a mali posúdiť, či je tu dôvod na priznanie peňažného príspevku na kompenzáciu v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa. Tieto námietky sú nekonkrétne a všeobecné, neodôvodňujúce nezákonnosť preskúmaných rozhodnutí. Navyše správny súd považuje za potrebné uviesť, že uvedené dohovory sú medzinárodnými zmluvami, ktoré majú na základe čl. 7 ods. 5 Ústavy SR prednosť pred zákonmi SR. Tieto medzinárodné zmluvy ale nezakladajú subjektívne práva jednotlivcov, ktorým by zodpovedala povinnosť štátu priznať konkrétne hmotnoprávne nároky. Je úlohou zmluvných štátov dohovoru prijať na vnútroštátnej úrovni takú právnu úpravu, ktorá naplňa záväzky zmluvných štátov vyplývajúce z týchto dohovorov. Preto nie je zrejmé, ako sa v rámci správnej úvahy mali orgány verejnej správy vysporiadať s ustanoveniami uvedených medzinárodných zmlúv. Podstatné v súvislosti s uvedenými dohovormi by bolo, keby vnútroštátna právna úprava bola v rozpore s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím alebo Dohovorom o právach dieťaťa, alebo by absentovala vnútroštátna právna úprava, ktorá by mala garantovať napĺňanie práv garantovaných uvedenými dohovormi. V prejednávanej veci žalobkyňa netvrdí, že by relevantná právna úprava zákona č. 447/2008 Z.z. bola v rozpore s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím alebo Dohovorom o právach dieťaťa a ani správny súd takýto rozpor nezistil. Žalobkyňa netvrdí ani protiústavnosť relevantných ustanovení zákona č. 447/2008 Z.z. a ani správny súd protiústavnosť neistil.

62. V súvislosti s uvedenými námietkami správny súd poukazuje aj na odôvodnenie rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Sk/13/2021 zo dňa 30.03.2021: „Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (č. 317/2010 Z. z.), ktorý pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť 25. júna 2010, je na základe uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky medzinárodnou zmluvou, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 ústavy prednosť pred zákonmi. V judikatúre ústavného súdu nie je sporné, že tento Dohovor môže predstavovať referenčnú normu na účely konania podľa čl. 125 ústavy, teda posudzovania súladu zákonov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov (porov. nález sp. zn. PL. ÚS 16/2018). Z toho však nemožno vyvodiť, že by tento Dohovor zakladal subjektívne práva jednotlivcov, ktorým by zodpovedala povinnosť štátu priznávať určité konkrétne hmotné nároky (porov. uznesenie sp. zn. II. ÚS 737/2015 s výslovným vyrovnaním sa s predošlým nálezom sp. zn. I. ÚS 313/2012, v ktorom povaha tohto Dohovoru nebola nijako bližšie analyzovaná). Účinky jednotlivých článkov Dohovoru sú vo všeobecnosti upravené v jeho čl. 4. Ustanovenia čl. 4 ods. 1 a 3 jednoznačne odkazujú na potrebu prijať legislatívu na účely vykonania tohto Dohovoru. Ďalej samotný čl. 4 ods. 2 výslovne upravuje, že priamo uplatniteľné sú záväzky štátu vyplývajúce z tohto Dohovoru, a nie subjektívne práva jednotlivcov (porov. aj originálne znenie v ang. jazyku: „obligations contained in the present Convention that are immediately applicable“). Tento náhľad na Dohovor potvrdzuje aj právna doktrína, podľa ktorej „Dohovor nie je priamo aplikovateľný; stáva sa zdrojom individuálnych práv, len ak je inkorporovaný do vlastného právneho poriadku zmluvného štátu“ (pozri Kanter, Arlene S. The Development of Disability Rights under International Law. G. H. to I. J.. Abingdon, New York: Routledge, 2015, s. 45). Uvedené závery sa v celom rozsahu vzťahujú aj na čl. 28 uvedeného Dohovoru, na ktorý sa odvoláva žalobkyňa. Podľa čl. 28 ods. 1 zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na primeranú životnú úroveň pre ne aj pre ich rodiny a podniknú príslušné kroky, ktorými zaručia a presadia uplatňovanie tohto práva, a podľa čl. 28 ods. 2 zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na sociálnu ochranu a na využívanie tohto práva a podniknú príslušné kroky, ktorými zaručia a presadia uplatňovanie tohto práva vrátane týchto opatrení s určitými cieľmi. Vychádzajúc z citovaného čl. 4 tohto Dohovoru a citovanej judikatúry ústavného súdu je zrejmé, že tieto ustanovenia zaväzujú zmluvné štáty, aby ich implementovali do svojho právneho poriadku a orgány aplikácie práva ich zohľadňovali pri aplikácii príslušných vnútroštátnych právnych predpisov (napr. zákona č. 461/2003). Neobsahujú však také priamo aplikovateľné subjektívne práva jednotlivca, ktoré by oprávňovalo jednotlivca, aby sa domáhal priznania pomoci voči štátu v rozpore s týmito právnymi predpismi alebo nad ich rámec (porov. zhodne rozsudok tun. súdu sp. zn. 9Sžsk 7/2021).“

63. Navyše žalobkyňa v správnej žalobe poukazuje na potrebu eurokonformného výkladu, ktorý je ale použiteľný len v takých prípadoch, kedy je vec predmetom úpravy práva Európskej únie, ktorého výklad podáva Súdny dvor EÚ. V prejednávanej veci ale nebola aplikovaná taká právna úprava, ktorá by bola upravená v rámci právnych predpisov Európskej únie a kde by bol na mieste eurokonformný výklad. Preto sú tieto žalobné námietky nedôvodné.

64. Pokiaľ žalobkyňa v správnej žalobe uviedla, že žalovaný nevykonal všetky potrebné vyšetrenia jej syna, a tie ktoré vykonal a vzal za smerodajné, nezodpovedajú skutočnému stavu veci, keď navyše posudzoval zdravotný stav jej syna v neprítomnosti, ani tieto námietky nie sú dôvodné. V administratívnom konaní boli podstatné aktuálne lekárske správy a nálezy a prípadne ďalšie zdravotná dokumentácia predložená účastníkom konania v zmysle § 10 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. Z ustanovení zákona č. 447/2008 Z.z. nevyplýva povinnosť pre posudkového lekára vykonať posúdenie zdravotného stavu v prítomnosti účastníka konania, ust. § 11 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z. dáva posudkovému lekárovi možnosť predvolať účastníka konania, ak sú pochybnosti o diagnostickom závere vyplývajúce z listinných dôkazov – z lekárskeho nálezu, príp. zdravotnej dokumentácie. Ust. § 11 ods. 10 zákona č. 447/2008 Z.z. zakotvuje povinnosť predvolať účastníka konania na posúdenie zdravotného stavu, ak o to fyzická osoba písomne požiada alebo požiada podaním žiadosti elektronickými prostriedkami podpísanej zaručeným elektronickým podpisom. Rovnako z ust. § 55 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z.z. vyplýva, že príslušný orgán pred vypracovaním komplexného posudku podľa § 15 ods. 1 prerokuje s fyzickou osobou, ktorá žiada o peňažný príspevok na kompenzáciu, sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia v oblastiach kompenzácie a navrhovaný druh peňažného príspevku na kompenzáciu, ak o takéto prerokovanie požiadala písomne alebo podala žiadosť elektronickými prostriedkami podpísanú zaručeným elektronickým podpisom. Z uvedeného je zrejmé, že povinnosť osobnej účasti pri vyhodnotení zdravotného stavu alebo osobného prerokovania je viazaná na aktivitu účastníka konania, resp. posudzovanej osoby a z obsahu administratívneho spisu nevyplýva, že by takéto požiadavky boli zo strany žalobkyne prednesené a že by orgány verejnej správy takúto požiadavku nerešpektovali a tým porušili uvedené zákonné ustanovenia.

65. Žalobkyňa v správnej žalobe taktiež uviedla, že žalovanému nič nebránilo nechať si vypracovať znalecký posudok na objektívne zistenie zdravotného stavu jej syna aj s poukazom na ňou vytýkané nedostatky. K tejto námietke je potrebné uviesť, že žalobkyňa neobjasňuje konkrétne, čo malo byť dokazované prostredníctvom znaleckého posudku a zároveň žalobkyňa nespochybnila určenie rozhodujúceho zdravotného postihnutia jej syna a ani určenie miery funkčnej poruchy. Pokiaľ ide o sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia, tieto boli vyhodnocované v rámci postupu, ktorý je obsiahnutý v rámci prílohy č. 3 k zákonu č. 448/2008 Z.z.

66. Žalobkyňa v replike v reakcii na vyjadrenie žalovaného k správnej žalobe poukazovala aj na to, že v preskúvaných rozhodnutiach bol nesprávne uvedený stupeň odkázanosti I. a správne mal byť uvedený stupeň III., ktorý bol uvedený aj v posudkových záveroch posudkových lekárov a v komplexných posudkoch. Tento nedostatok v preskúvaných rozhodnutiach sám o sebe nie je spôsobilý privodiť záver o nezákonnosti, pretože z posudkovej dokumentácie je zrejmé, že stupeň odkázanosti bol určený nepochybne na III., a ani pri stupni I. a ani pri stupni III. nie je fyzická osoba v zmysle § 14 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. odkázaná na opatrovanie. V druhostupňovom rozhodnutí žalovaného v rámci záverov je správne uvedený stupeň III.

67. Žalobkyňa v správnej žalobe rozsiahlo argumentovala vo vzťahu k námietke nepreskúmateľnosti rozhodnutí, aj s odkazom na judikatúru Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva. V zmysle § 53 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. sa na konanie vo veciach kompenzácie, konanie o preukaze a konanie o parkovacom preukaze vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní – zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov s výnimkami vymedzenými v odseku 2 tohto ustanovenia. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia. Podľa § 60a Správneho poriadku sa toto ustanovenie, vymedzujúce náležitosti odôvodnenia rozhodnutia orgánu verejnej správy, vzťahuje aj na rozhodnutie odvolacieho orgánu (žalovaného).

68. Za opodstatnenú považoval správny súd v časti tú žalobnú námietku, ktorou žalobkyňa namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia žalovaného. Správny súd nespochybnuje, že posudkový lekár je osobou oprávnenou na vykonanie lekárskej posudkovej činnosti (§10 zákona č. 447/2008 Z.z.), ktorá zahŕňa aj hodnotenie a posudzovanie zdravotného stavu a jeho zmien, určovanie miery funkčnej poruchy, posudzovanie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia a posudzovanie

jednotlivých druhov odkázanosti (§ 11 zákona č. 447/2008 Z.z.). Taktiež je nepochybné, že komplexný posudok, ktorý je vypracovaný na základe lekárskeho posudku a posudkového záveru, je podkladom pre rozhodnutie o kompenzačných príspevkoch (viď. aj argumentáciu uvedenú v predchádzajúcich bodoch tohto rozhodnutia). Pri posudzovaní zdravotného stavu a jednotlivých druhov odkázanosti sú nepochybne potrebné medicínske znalosti, ide o odborné otázky, na zodpovedanie ktorých správny súd nemá potrebnú odbornosť. Komplexný posudok, ktorého podkladom je lekársky posudok a posudkový záver, správny súd preto preskúmava z toho hľadiska, či sú v nich vyhodnotených závery všetkých lekárskejších nálezov a zdravotnej dokumentácie predloženej účastníkom konania a či sú logické, preskúmateľné a vnútorne nerozporné. Podstatným podkladom pre komplexný posudok pri peňažnom príspevku na opatrovanie je aj vyhodnotenie v rámci prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z., na ktoré odkazuje § 14 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z. V prejednávanej veci z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že toto vyhodnotenie, ktoré bolo podkladom pre komplexný posudok č. BR1/OPPKNKŤZPaPČ/SOC/2017/17255 zo dňa 11.07.2017, ktorý bol podkladom pre rozhodnutie č. BR1/OPPKNKŤZPaPČ/SOC/2018/213068-15 zo dňa 05.09.2018, ktorým bol priznaný peňažný príspevok na opatrovanie, nebolo úplne vyplnené z hľadiska rozsahu úkonov, pri ktorých syn žalobkyne potrebuje pomoc inej fyzickej osoby, a je zrejmé, že záver o odkázanosti bol prijatý s ohľadom na to, že nebolo možné jednoznačne určiť stupeň duševnej zaostalosti a že z dôvodu veku syn žalobkyne potreboval dohľad pri všetkých úkonoch vymedzených v rámci prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z. Preto ani nie je možné porovnať rozsah úkonov, pri ktorých bola potrebná pomoc v čase priznania peňažného príspevku na opatrovanie (syn žalobkyne z dôvodu veku potreboval pomoc a dohľad takmer pri všetkých činnostiach) a pri ktorých bola potrebná pomoc v čase opätovného posúdenia, ktorého dôsledkom bolo odňatie peňažného príspevku na opatrovanie. Ak ale orgán verejnej správy dospel k záveru, že došlo k určitému posunu a pri konkrétne určenom stupni duševnej zaostalosti v kombinácii s ďalšími prejavmi ochorenia v oblasti motoriky už syn žalobkyne nespĺňa podmienky odkázanosti stanovené pre peňažný príspevok na opatrovanie, musí z posudkov a ich podkladov jednoznačne a bez pochyb vyplývať dôvod takejto zmeny.

69. Správny súd nespochybňuje kompetenciu posudkových lekárov na vyhodnotenie zdravotného stavu a odkázanosti fyzickej osoby, ale závery, a medzi nimi aj hodnotenie odkázanosti podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z., musia byť preskúmateľné, bez akýkoľvek pochybností. Najmä v prípade, ak ide o odňatie už priznaného kompenzačného prostriedku.

70. Ako správne uviedol aj žalovaný, metodika vyhodnocovania odkázanosti je zákonom presne upravená v prílohe č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z., na ktorú zákon č. 447/2008 Z.z. odkazuje v § 14 ods. 4. V prejednávanej veci je rozdiel medzi vyhodnotením vykonaným v rámci prvostupňového konania a v rámci druhostupňového konania, keď napríklad v bode 1. „Stravovanie a pitný režim“ určil posudkový lekár prvostupňového orgánu rozsah úkonov pomoci s výsledným počtom bodov 0 a druhostupňový orgán určil rozsah úkonov pomoci s počtom bodov 10, čo je podstatný rozdiel. V rámci toho bodu možno podľa správ ošetrovujúcich lekárov ale predpokladať, že syn žalobkyne si zrejme nedokáže sám nakrájať potravu, zistiť dátum záručnej doby z obalov potravín, a podobne. Pri bode 5. „Celový kúpeľ“ je v rámci druhostupňového konania uvedené hodnotenie 5 bodov, rovnako ako pri bode 6. „Obliekanie“, ale nie je zrejmé, ktoré úkony boli vzaté do úvahy, keď nie je vyznačený ani jeden úkon. Pri bode 10. „Orientácia v prostredí“ je vyznačený jeden úkon a hodnotenie 5 bodov, pričom pre hodnotenie 5 bodov sa vyžadujú minimálne dva úkony odkázanosti (pričom z lekárskejších správ vyplýva, že úkonov je zrejme aj viac ako 2). Taktiež nie je zrejmé, pri ktorých troch činnostiach je syn žalobkyne odkázaný na dohľad inej fyzickej osoby v zmysle bodu 12. „Potreba dohľadu“. Z dôvodu týchto nedostatkov nemohol správny súd preveriť závery, ktoré sa preniesli do komplexného posudku druhostupňového orgánu a aj do rozhodnutia. Navyše je potrebné uviesť, že sociálne šetrenie bolo v rámci druhostupňového konania vykonané len telefonicky z dôvodu obmedzení súvisiacich s mimoriadnou situáciou spôsobenou pandémiou COVID-19. Takémuto postupu zo strany žalovaného nemožno nič vyčítať, pretože bol v súlade s vtedy platnou a účinnou právnou úpravou. Je ale potrebné uviesť, že sociálne šetrenie, pri ktorom je osoba v jej prirodzenom prostredí, je taktiež podstatnou súčasťou zabezpečovania podkladov pre rozhodnutie, keď práve umožňuje konfrontovať účastníkom konania tvrdenú odkázanosť v prirodzenom prostredí posudzovanej osoby.

71. K odkazom na závery ošetrovujúcich lekárov je potrebné uviesť, že podstatné sú závery v rámci objektívneho vyhodnotenia ošetrovujúcimi lekármi, nie to, čo je v lekárskejších správach uvedené v rámci subjektívneho popisu – to čo uvádza pacient, príp. jeho zástupca. Preto je nepostačujúce, keď je

v správnej žalobe odkazované na také časti zdravotnej dokumentácie, kde je uvádzaný subjektívny popis zdravotného stavu účastníkom konania. Posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby, jej rodinného prostredia, jej odkázanosti a navrhovanie kompenzácií, teda posúdenie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia posudzovanej osoby v jej prirodzenom prostredí je náplňou sociálnej posudkovej činnosti, ktorej výsledný posudkový záver je taktiež podkladom pre komplexný posudok a jeho závery sú taktiež výsledkom vyhodnocovania potreby kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia. Preto je podstatné, aby účastník konania bol dostatočne súčinný pri vykonávaní sociálneho šetrenia a poskytol čo najviac skutkových informácií, ktoré sa zaznamenajú a sú vyhodnotené v posudkovom závere.

72. Pokiaľ žalovaný vo vyjadrení k správnej žalobe poukazoval na vyhodnotenie miery funkčnej poruchy s odkazom na diagnostikované ochorenia, k tomu je potrebné uviesť, že posudkový lekár jednoznačne stanovil, že ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50% a tento záver nie je rozporovaný, preto aj došlo k následnému posudzovaniu a k návrhu kompenzácií.

73. V ďalšom konaní bude úlohou žalovaného opätovne sa vysporiadať s odvolaním žalobkyne, opätovne vyhodnotiť zdravotný stav syna žalobkyne a sociálne dôsledky jeho ťažkého zdravotného postihnutia, opätovne vykonať postup – vyhodnotenie podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z., a vykonať aj sociálne šetrenie v prirodzenom prostredí syna žalobkyne, pri ktorom je možné objektivizovať skutkové tvrdenia o rozsahu potrebnej pomoci pri úkonoch vymedzených v prílohe č. 3 zákona č. 448/2008 Z.z. (tvrdená potreba pomoci pri stravovaní a pitnom režime, pri vyprázdňovaní močového mechúra a hrubého čreva, pri celkovom kúpeľi, pri obliekaní a vyzliekaní, pri orientácii v prostredí, pri potrebe dohľadu). Správny súd zrušil len rozhodnutie žalovaného, pretože žalobkyňa k odvolaniu doložila lekárske správy ošetrojúcich lekárov, ktoré neboli predložené v rámci prvostupňového konania, a ktoré obsahujú aj odlišné závery ako tie lekárske správy, ktoré boli predložené v rámci prvostupňového konania.

74. Žalobkyňa bola v konaní pred správnym súdom úspešná, preto jej správny súd priznal právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania v rozsahu 100% podľa § 167 ods. 1 SSP. O výške trov konania rozhodne vyšší súdny úradník samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku podľa § 175 ods. 2 SSP.

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contr.).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd (§ 438 ods. 2 SSP). Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ nemusí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom (§ 449 ods. 2 písm. b) SSP).